

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetni helyben a szerkesztő társaság tulajdonosai utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egybeitt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetés felfvetetik 's pontosan közöltetik.

A' félévi előfizetés közelegtével szives tisztelettel figyelmezteljük a' két haza főleg távolabb vidéki t. cz. közönségét, hogy ezentul is m. Széchenyi István gr. ur együttmunkálása mellett megjelenendő testvér lapjaink 2dik félévi folyamára az előfizetés az eddigi marad, t. i. postán és Budapestben házhoz küldéssel boríték alatt 6, borítéktaul házhozküldve pedig 5 p. fr. külföldre, ugyszinte az örökös tartományokba járatandó példányok iránt egyedül a' bécsi es. k. főpostahivatalnál rendelkezhetni, belföldre pedig az ország's kapesolatatos részei minden kir. postahivatalinál, és nálunk Pesten uri-utca 453 sz. Trattner-Károlyi ház első emeletén bármí biztos alkalom által vagy szorgalom- és gyoreskocsi utján.

A' J. és Társ szerkesztősége.

FOGLALAT: Magyar-és Erdélyország: (megtiszteltetés, Prónay János f. Braua jutalmaztatása; szobrászati és Mátyás emléki egyesületre adakozás; Országgyűl. közlemény; a' maj. 14-18ki rendi ülésekben a' házasságok ügyében kelt kir. leirat iránti vitaközlések vége az e' tárgyban történt jelesb nyilatkozatok 's beszédek vejeivel; a' maj. 13-17ki fdi ülésh. a' városrendezési munkálat feletti tanácskozás végre jut; maj. 18ki ker. ülésh. a' vallási tárgyban a' b-i indítvány elfogadlatott, maj. 20ki ker. ülésh. a' kecskeméti petíció, a' fdi. viszonzómetel; a' vallásbeli sulyok iránt, transitus v. más vallásra menetel; 15tdiki fdi ülésh. a' bányatörvény vizsgálatában a' 16 sig. haladt; budapesti napló: főlg-Nádor Budára érkezte; Remény és Buda gőz-sők; égi háboru; Elster-láz; 's egyéb fővárosi 's irodalmi ujdonságok; színházi krónika; igazítás az egyh. gyűlés tárgyában; Barsmezei közgyűlés.)

Spanyolország (Gonzalez Bravo Lissabonba küldetik; Marokko békefontatásra hajlik)

Franziaország (Adatok a' büntönügyi vitákrul a' követkamrában; múkiállítás Parisban.)

Oláhország (az oláh országgyűlés meghasonlás-tárgyai a' fejdelemmel)

Ertesítő.

Magyarország és Erdély

Ő es. 's ap kir. fels. orahoviczai és göröcsüni Mihailovics Károly urnak, Baranya's más megyék t. birájának a' pápai sz. György rend elfogadhatását 's viselhetését kegy megengedni méltóztatott.

Tótrónai Prónay János több megyei t. 's három országgyűlésen t. Nógrád megye részéről volt követ, munkás 's közjóra szentelt életének 51dik évében 1844. majus 21kén Pesten sorvadásból elhunyt. Tetemei Nógrád megyébe keblezett Nagy-Romhányi jószágára vitettek eltakarítás végett. A' sok érdemű hazafinak elszenderülte országszerte számos baráti 's ismerőjiben valódi sajnót támasztand, de mégis legméltóbb ok bántára derék hitvesének Kubinyi Ludovikának István királyi testőr és József fiaival együtt, kik feledhetlen gyöngéd hitvest 's atyát kesergenek a' korán hamvadóban. Béke árnyékának.

A' t. évi állatmutatás. Bécsben Braun János nyerte meg négy sűre magyarországi ökreiről 's egy szinten azon származatu göbből üszőért a' kitűzött 4 darab arany jutalmat, mit fels. urunk magasztaló nyilatkozások közt vala kegyes által nyújtani személyesen a' nyertes hízalónak. Ezen öt állat összesen 6878 fontot nyomott 's gőzhajón szállított Bécsbe a' kiállításra; a' legkövérebb ökr élve 1600 fontnyi volt, 's levágva 996 font húst adott és 353 font fagygyűt; hozzáközelítő hízodalmu élve 1575 fontot nyomott 's a' 3nad fűnyű üsző 1325 fontnyit. 's ez már 7dik rendű jutalomnyerése volt Braunnak e' tárgyban; úgy hogy a' magyarországi szarvasmarha-hízalásra nézve igen kitűnő érdemet szerzett magának e' fáradaian szorgalmú sőrész, mi hazai gazdáinknak valóban különös figyelmeztetésül 's ösztönpéldául szolgálhat baromhízalásban.

A' szobrászati és Mátyás-emléki egyesület örömmel siet értesíteni a' t. cz. közönséget: hogy a' pesti izraelita község közelebb tartott gyűlésében a' Mátyás-szobrai munkálatra jelenleg 200 p. ftot határozott 's tett le az egyesület pénztárába; a' következő 10 évre pedig évenként 100 100 p. ftot ajánlott. Miért is a' buzgó községnek az egyesület választmánya köszönetet szavazott Pesten majus 10kén 1844. Külkey Henrik m. k. választottsági jegyző.

Országgyűlési közlemény.

(A' majus 14-16 ülések vége.) Egy m. követ, miután szinte a' vallási sérelem történetét elmondotta, áttért a' k. leirat lényegére 's annak egyes kitételeit taglalgatá. Benne, ugymond, a' kormány maga is elismeri a' sérelmet, felállítja a' lelkiismeret szabadságát, a' viszonosság elvét, de nem nyúl azon eszközökhöz, melylyek ezen szent elvekből folynak, melylyek egyedül lehetnének képesek minden vallási viszályt eltemetni, 's annyi milliónak felrázott keblében lelki nyugalmat újra teremteni. Nem intézkedik vagy azért, mert nem mer, v. mivel reményli hogy a' rossz magától megszűnendik. Segítségnak pedig inkább felülről mint alulról kellene jönie. Törvény a' szülék kezeit nem kötheti, ök gyermekeiket azon vallásban fogják nevelni, mellyben nekik tesszik, mint minden ember fiát aristokratának, demokratának vagy bármí másnak nevelheti. Szónok a' k. leirat szerkesztésében találja a' hibát, 's a' másodikat sokkal vesélyesbnek tartja az elsőnél. A' leirat ezen kitétele

„quae principiis cath. aliarumque lege 'stb.“ a' legveszélyesb fegyvert mutatja a' hierarchia kezében; ezzel épen úgy fog előállni, mint az „absque tanem praejudicio cath. religionis“ melly szavak Bocskay tudta nélkül csuszak a' békekötésbe, noha később Mátyás főlg explanatorium decretuma megmagyarázta. A' tételnek így kellene állnia: „quae conscientiae non praejudicet.“ Ugyszinte azon kifejezést: „quantumvis cath. religioni firmiter inhaereat“ helyteleníti, mert ő fels. nem úgy szól itt mint a' kath. vallás képviselője, hanem mint fejdelem, kinek ótalma alatt egyaránt áll minden vallás a' statusban. E' leirat elfogadásával tart az egyháztól, mert a' 26dik t. cikkben nem volt szó a' reversalisokról, még is ki tudták vonni belőle az egyezkedéseket, itt, hol ki van mondva az egyezkedés, majd többet fognak tenni; sőt meg van győződve hogy az egyezkedés a' legjobb törvényeket is meg fogja rontani. Megyében jelenleg is, midőn az új törvény még erőben nincs, egy plebánus a' házasságra kelendő feleket öszsze nem adja mindaddig, míg esküvel nem kötelezik magokat, miszerint gyermekeiket kath. vallásban fogják neveltetni; pártolja B. követét. Minélelőbb kell törvényt hozni, de inkább semmit, mint a' leirat elvein alapulót. Erre egy báró 's főkapitányi követ így nyilatkozik: Fels. Királyunknak alattvalói iránti atyai szívről, szeretetéről, valamint a' kormány jó akaratáról meg vagyok győződve, mindazáltal állásomnál de küldő káptalanom utasításánál fogva is kötelelsem megkijelenteni, hogy e' k. leirat ugyanazon elven alapulván, mellyen a' minapi, kénytelen vagyok akkor tett nyilatkozatomra ezuttal is hivatkozni 's abban megmaradni. Ne méltóztatassanak a' RR. ezt ellenszegülésre, vagy engedtelenségre magyarázni; nem más ez, mint azon sajnós megvallás, hogy a' clerus, a' leiratban foglalt szabályokat, vallása elveivel megegyeztetni nem tudja, 's hogy a' vallásos elv sértése neki fáj, nem pedig mintha a' törvényről, ha szentesítették, az engedelmisséget a' k. n. á megtagadni. Ha az 1790 hongyülésben nógrádi követ Balogh Péter nyilatkozása közhelyeslést nyert, mellynél fogva ő azt állítá, hogy protestáns atyáinkiai fájdalomokat, sérelmeiket igazságosan adhatják elő, mert ez természetű kötelelsemök, joguk; miért kellene ezt rosálni a' kath. clerusnak, ki a' hozandó vallásos törvényre nézve mindig kész azt tenni, mit tőle állása 's a' haza egyéb polgárral közös kötelelsemök parancsolólag kívánni fog? Ragaszkodik ő felsége is a' leirat szerint a' kath. elvekhez, kívánja a' lelkiismeret szabadságát maga ép-ségében fentartatni; ezek után én, az ismert garantíát a' gyermekeknek kath. vallásban neveltetését 's a' kath. elveket biztosíttatni ohajtom; mert azon bizonytalanságnál fogva, mellyet a' leiratból következtethetni, a' clerus a' vegyes házasságok copulatiójához nem fog járulhatni. Szabhatnak ugyan a' t. KK. a' clerusra szigorú szabályokat; de hová vezet ez, a' hazánkban és külföldön történtek eléggé tanúsítják! Illő 's czélzerű e' valakit századunkban lelkiismerete ellen kényszeríteni? azt a' t. Rk bölcseségére bízom. Miután erre egy megyei követ kijelentette, hogy röviden akar nyilatkozni, azonban elég terjedelmesen szólt, a' jegyző E. káptalan követének a' k. leirathoz nem járulását arra volt hajlandó magyarázni, hogy ezen ellenzés által majd a' megyei követeket elfogadásra bírandja. Szóló pótló utasításánál fogva a' k. leiratot csak a' n. y. i. b. n. véli elfogadhatónak, mennyiben az a' vallásos szabadságot és viszonzóságot kimondja. A' hozandó törvény fölve legyen, hogy a' gyermekek mindig atyjok vallását kövessék 's csak kivételként legyen szabad a' szüléknek másképp rendelkezni. Ez egyezkedés a' gyermek 7dik évével a' t. hatóságnak bejelentessék; mondassék ki a' törvényben, hogy 18 éves korán tul mindenki szabadon választhasson magának vallást, a' gyermekeket ugyanazon pap, ki a' feleket öszszeadta, keresztelje 's csak ezen egy föltétel alatt járul a' t. javaslat-módosításhoz, mit ha a' Rk el-

fogadni nem akarnának, (nem fogadjuk el!) Ugy a' t. javaslatot egész kiterjedésében pártolja. Most Sz. követe nyilatkozott. Érdekes beszédének, melly annyi vitának szolgált anyagul, foglalata köv.: Szóló azon axiómával kezdi beszédét, miszerint a' mult elesett hatalmunkból 's csak a' jövendőnek vagyunk urai: ez legyen azon álláspont, mellyen mind vallási mind más kérdések tekintendők; ha pedig a' RR. elismerik, hogy a' vallási kérdés tisztárahozása a' kedélyek ezáltal megnyugtátása nélkül a' többi haladási kérdés körül szerenséesen nem működhetünk; úgy álljunk öszsze 's csak egy boldogabb jövendőt tartván szemünk előtt, ne vigyük át a' kérdést azon türelmetlenségű mezőre, mellyen a' jó ügyet az engesztelhetlen gyűlölség hosszas háboruja minden eshetőségeinek kiteendjük. Fordulási ponton áll jó ügyünk, ha a' célhoz vezető egyedüli basist nem mellőzzük 's bevégzett tények velünk szemközti állásában recriminációkra az időt nem vesztegetjük. Szóló az állandó béke magvai elhintését csak úgy remélheti, ha a' protestánsok törvényes állásának — ha nem is egyszeri, legalább fokontinti javítása mellett, a' r. katolikusoknak azt mutatjuk, hogy azon javítás végeredvényében valódi érdekeiket nem veszélyeztetjük 's az alkotványos áldadalmat viszonyos tiszteletben tartván, csak oda törek-szünk, hogy mindenik vallás tulajdon körében mozoghasson szabadon 's a' különféle vallásfelekezeteknek polgári jogegyenlőségé viwassék ki. Szóló mindennek előtt az elvet kívánta constatirozni, hogy nem valamely fanatismus vagy szenteskedés okozza mai időkben is a' vallások elveit 's különösen hazánkban a' vallásbeli surlódásokat, hanem azon tévelygő szerenséeten vélemény, mintha az egyik vallást követők a' más vallás-felekezet-beliéket iránt föltett rossz czélzattal volnának. Elmulak az intolerantia azon óráji, mellyekben a' katolikusok tüzzel vassal kiirtani vagy megtéríteni akarták a' protestánsokat, 's viszont protestánsok erőszakkal a' katolikusokra akarták tolni saját vallásukat; hanem van minden vallásfelekezetbelieknél egy kevésbé felvilágosult számos osztály, melly azon sugallásoknak, ha nem is alaposan, hinni kész, mintha jogait veszély fenyegetné, 's ezen hiedelemnek engedve, másokat megtámadni lát-szik, holott másról nem gondolkozik, mint önvédelméről, 's így nem a' fanatismust, melly nem létezik, legyőzni, hanem azon félelem 's bizodalatlanságnak kell véget vetni, melly kölcsönös és azért veszedelmes. Arról kell a' polgárokat meggyőzni, hogy mint a' különböző vallásfelekezetbeliek egy másnak ártani nem akarnak, úgy nem is árthatnak. Ezen meggyőződés okvetlen elő-vénye minden partialis törvénynek. De mikép teremthet-ni illy meggyőződést? Igen egyszerűn a' főkormány szilárd-sága 's részrehajlatlansága által. Ez azon eszköz egyedül, melly az ellenségeskedések és surlódások esiráihoz alkalmazva, csalhatlan sikert biztosít. Ha ezen részrehajlatlanság nem teljes, nem állandó, akkor minden más palliativ eszköz elégtelen. A' nagy többség boldogságot, szellemi prosperitást, anyagi jóllétet csak a' nyugalom ölében talál, és azon kormány, melly erről kezeskedik, minden egyesnek ingerültségi daczára, a' lakosoknak számíthatlan és győzhetlen többsége által körülvéve és gyamolítva leend. Szóló a' nyugalom alatt a' törvényes szabadságot érti; mert önkény alatt nincs nyugalom, 's annak okát például hogy a' birtokok és nem birtokokak, kiknek direct érdekeik nagy ellentétben vannak, állandó harcban nincsenek, csak abban keresi, hogy valamint amazok meg vannak győződve, hogy birtokukban a' törvény és kormány által ótalmaztatvák, úgy ezek is tudják hogy a' szorgalmok és munkájok által szereshető tulajdonnak birtokában hasonló szilárd-sággal fognak ótalmaztatni; ha pedig ma erőszakkal birtokot szereznek, azt holnap hasonló erőszakkal elveszthetik. Így transigálnak a' helyett hogy egymást megtámadnák. Ez elvet a' vallásra mint minden más ér-dekre alkalmazni kell, 's így ha minden vallásfelekeze-

tűk azt tudják, hogy jogaikban fenntartanak 's egyik a másikkal nem árthat, mindnyájan békével lesznek, ideális elsőbbségről, melyet elérni lehetetlen, lemondandó, 's a' pártok önmagok viszsztatartóztatandják futásukat oly akadály előtt, mellyről előre tudják, hogy azt le nem győzhetik. Ezekből már most azt következteti szülő, hogy valamint a' protestansok 1839ben méltán nyugtalanságban voltak, tapasztalván hogy az 1790: 26d. t. cz. végrehajtása azon szigorú pártfogásra nem talált, mellyel joggal követelhetek, úgy viszont most nyugalmok viszsztanyeréséhez teljes reményök van, midőn a' kormány egész részrehajlatlansággal egyenlőség elvéből indulva, oly t. javaslatot járul, melly által az újabb surlódásoknak véget kíván vetni. De ha a' RR. semmi alkura nem lépén, törvényt nem hoznak, akkor hol lesz basisa azon részrehajlatlanságnak, mellyel a' kormánytól követelünk? Ugyanis a' RR. a' vegyes házaszálisok eltörlesztése mellett, a' törvénynek azon parancsoló rendelete által, miszerint a' gyermekek az apa vallását követni kötelesek, megszüntetni kívánják. Ezt szülő is legegyszerűbb, legtisztább eszköznek tartja, de a' kormány az egyezkedési szabadságot a' szülőknek megadván, csak ennek nem sikerülte esetén járul a' R. javaslatához. Főkérdés tehát: vajjon az egyezkedési tehetséget a' törvénybe iktatván, oly áron vásároljuk é akkor a' törvényt, melly hazánk akármelyik vallása jogait és érdekeit veszélyeztetné, és 2) van é reményünk, hogy ha ezen pillanatot elmulasztjuk, jövődében jobb törvényt alkothatunk? Az első illetőleg, jelenleg nemcsak a' vegyes, hanem a' tiszta házasságokban élő protestans szülők reversalisok mellett és nélkül, gyermekeiket a' R. kath. vallásban neveltették; tehát az egyezkedési tehetségnek törvénybe iktatása által semmi újat nem rendelnénk, hanem csak a' fenálló gyakorlatot szabályoznók, és pedig a' protestansok érdekében kétszempontból, először mert eltörölnök a' reversalisokat, azaz a' házasság előtti oly köteleket, mellyek betöltését az egyezkedőkön kívül egy harmadik is követelheti, mellyek ellen a' panasz általános 's eddig csak a' protestansok érdekei ellen voltak gyakorlatban; másodsor mert a' reciprocitás elvét megállapítván, nemcsak a' protestans, hanem a' kath. apa is arra hatalmaztatnék fel, hogy gyermekeit más vallásban nevelheti. Illy törvény jobb a' mostani állapotnál, sazt minden áron annyival kevesbbé vásároljuk, mennyivel bizonyosabb, hogy ezen egyezkedéseknél kötelező ereje nem levén, a' szülők nem ezeknek semmi becsét tulajdonítani 's utóljára ezekkel egészen fel fognak hagyni, maradván a' törvény azon rendelete, hogy az apa vallásában neveltessenek. Szülő pedig ezt nézi életkérdésnek, mellyhez ha egyenes uton nem, tehát mellékesen is el kíván jutni; ez azon reciprocitás elve, mellyel ha nem is minden vallásbeli viszonyban egyszerűre, legalább a' vegyes házasságokra nézve most érhető el; egy fokkal tovább lép azon létrán, melly ama kőfal csucsára vezet, hol a' vallásbeli jogegyenlőség zászlója lobog. 'S ki az széles e' hazában, ki ezen csucsra egyszerűre tudna felrepülni? Ha B. követének illy erős szárnyai volnának, vigye fel szőlőt is, de engedje, hogy szárnyai erősségét eleve vizsgálja, mert röptében lebukni 's csontjait törni nem szeretné. 1790ki orsz. gyűlés alatt jun. 22én hazánk protestansai folyamodást nyújtottak az ország Rendeihez, mellyben a' vegyes házasságokban élő szülőknek a' gyermeknevelés iránti egyezkedési tehetséget megadni 's annak nem sikerülte esetén megrendelni kívánták, hogy a' gyermekek nemök vallását kövessék, éltök 18 évét pedig elérvén, az áttérés szabad legyen; midőn most a' kir. válasz még ezen kérésnél is kedvezőbb javaslatot tesz, azt egészen félretenni nagy hiba volna: E' k. válasz folytán a' status a' vegyes házasságokbanszületett gyermekek vallásbelineveltetésébe avatkozni nem akar, hanem azon elvek befolyásának engedni a' tért, miket a' vallás az illető szülőknek már zsenge szíveikbe csepegtete, a' mint ezen hit szilárd vagy ingadozó; a' szilárd hit oly egyezkedéstől fogja őni az apát vagy anyát, melly elveibe ütközik, az ingadozó hit pedig átadni gyermekeit egy más vallásnak, melly szilárdabb elveket öntend szíveikbe, mint azok voltak, mellyeket az apa vagy anya saját vallásában nyerhetett. Hogyha tehát a' romai kath. egyház azt hiszi, hogy az ő vallásbeli nevelése a' protestansokét felülmulja, akkor bizonyos lehet, hogy egy jó kath. apa gyermekeit más vallásban nevelni nem fogja; ha viszont a' protestans megvan győződve, hogy hitsorsosi olynevelést kapnak, melly őket megmáshíthatlan édes kötelekkel vallásukhoz csatolja, ha minden protestans nő, úgy mint szőlőnek édes anyja, sija keblébe vallása mennyei érzelmeit öntendi, akkor félelem nélkül tekinthet a' vegyes házasságokra, mert az eképp nevelt protestans más vallásnak át nem adand-

ja gyermekeit. Veszélyt tehát oly törvényben, melly jobb nevelésre serkenti a' különböző vallás-felekezettüket, melly az indifferentismust kifogja irtani, szülő nem láthat. A' második kérdésre nézve: vajjon jobb törvényt hozand é nekünk a' jövődől, szülő mindenképp arra figyelmezteti a' RRket, hogy a' vegyes házasság kérdése nem magyar hanem európai kérdés, mellyet az 1647: 14. t. czikkkel befejezni nem fogunk, mellyet egy protestans abszolút-fejedelm korlátlan hatalmával keresztülvágni nem tudott; figyelmeztet, hogy ap. királyunk az európai katolicismus homlokán áll, abban kormányának egyik erős támaszát keresi és találja, 's így oly rendeletekhez megegyezteteljárulni nem fog, mellyek ezen állását compromittálnák; ha tehát ezen viszonyokat megfontolva a' kormány most többet nem adhatott miképp lehet három év mulva kedvezőbb kir. választ remélni? mit tehetünk mi a' mérleg másik serpenyűjébe? Négy millió kétszáz ezer nem katolikus érdekeit és számos katolikusnak, főleg a' törvényhozás tagjainak hálaival elismert lelkesedését; e' négy millió hazánk lakosinak színéhez tartozik: szorgalmas és pallérozott polgárok, kik a' király és haza pártfogását egyiránt megérdemlik; de gondolhatni é hogy ezek teljes megnyugtatása tekintetéből a' 7 millió kath. polgárokat nyugtalanságba fogja ejtenia' kormány, melly valamint az angol, porosz, svéd, hannoverai kormányok el nem felejtendök, hogy protestansok többsége felett uralkodnak, úgy alkalmasint ő is három vagy négy év mulva észre fogná venni, hogy hazánk kitünő többsége katolikus, kiknek közremunkálása nélkül törvényre szert nem tehetünk. Igaz, számos katolikus pártolja a' protestansok sérelmeit, pártolják a' felterjesztett t. javaslatot, osztóznak az egyháziak elleni elkeseredésben, melly hajlam a' vegyes házasságok feletti vita által tápláltatott; de különbséget kell tenni az egyik vallásfelekezet valóságos és állandó érdekei 's egyes hívek szempillantnyi lelkesedése vagy ingerültsége közt. Tagadja szülő, hogy ennek felhevült tolmácsai amazok nagyszerű fontosságát képviselhessek, hogy ezen lelkesedés, mellyel a' nemeség többségénél találunk, a' 7 millió katolikus tömegben viszhangra találunk, 's attól tart, hogy ha mindenkör a' kath. egyház ellen, akár érdemi, akár nem, fogunk kikelni, ez utóljára visszahatást szülni 's ellenlépést igazolni fogja, mellyek folytán a' clerus azon befolyásnál fogva, mellytől tartva a' RR. az egyezkedési tehetséget törvénybe iktatni nem akarják, hűvel könnyen elhitné, hogy a' protestansok kívánati a' R. kath. vallás elveibe ütköznek. Erre tért és időt engedni nem tanácsos; a' jelen pillanatot, mellyben még törvényt hozhatunk, használni kell; mert szülő attól tart, hogy később ezen lelkesedés hanyatlani, 's miután annyi küzdés dacára sikerert előállítani nem tudunk, önbizalmát elveszteni 's tehetetlenségében csüggedni fog. Ha tett helyett mindig csak reményt adunk a' nemzetnek, ha teremteni valóra tehetetlenségünk bélyegével tértünk nézve: a' nemzeti lelkesedés meleg lobbot fog vetni olykor, de mivel felfogtuk ugyan a' gyökér-elvet, de elültetni nem tudtuk, mivel az eszme új lenni megszűnt, mivel más uton rohan a' nemzet, könnyen megeshetik, hogy ezen lelkesedés nem sokára nyugodni tér ünhamvaiba. Hány kérdés volt már, mellyel a' képviselheti érteleme átható hévvel ölelt fel 's hathatósan vitte kifejléséhez? Egyszerre, mert eredménye nem volt, ünmelegében oszlott fel a' közakarát, elhigult 's reményünk a' tárggyal együtt megbukott. A' hatósági utasítások gyakran gyémántfényűek; azt hínök oly szilárdak, oly kemények mint e' nemes kö; koránsem az eszme újsága, az indítványzó népszerűsége, a' kedélyek pillanati fogékonyasága koszoruzta fel anny csillogással, néhány hó mulva, ugyanazon korszerű szükség és körülmények közt, ugyanazon RR. kezében a' terv átalakult 's fényét veszíté. Pedig ezen változat nem pénzesikarta eredmény, nem a' kormány befolyása; annak magva nemzeti jellemünkben fekszik, mellyet ingerlékenység, sokszor ünzés hoz csirába, általánosan ráunás, hanyagság 's eltelés segít kifejlenni. Elmúlt é ezen vallás tárgyában lelkesedés ideje? szülő mondani nem akarja; de valamint 1814ben a' correlatiók és scala eleni, 1825ben a' praeferentialis sérelmek melletti lelkesedés ünhamvaibannugszik, úgy a' vallásbeli sérelmek iránti enthusiasmus 1833tól fogva szemlátomást, ha nem is a' törvényhozásnál, de az országban csökkent, 's ha a' kormány a' vall. bel. resolutiot kedvezőn kezelendi, tapasztalni fogják a' RR. hogy a' protestansok, kik arról soha el nem felejtkeztek, hogy az 1790: 26. t. czikket, melly ellen a' dunai megyék követei oly hathatósan agitáltak, leginkább Leopold királyunk szilárd jellemének köszönhetik, ezen törvényhozási uttól, mellyen eredményt nyerni nem tudnak, lassankint eltérni és a' kormányhoz, melly a' protestansok iránti rokonszenvét ezen resolutio által is bebizonyította, simulni fognak. Szülő

tehát törvényt akar'sennek hozatalára kész a' kormány-nyal alkura lépni; a' k. válaszokat legkedvezőbbben magyarázni kívánna, mindenek előtt pedig az áttérés iránt a' főrendi táblával egyezkedve előleg törvényt alkotni sürgöt, az egy isten tisztelete módjában egymástól eltérő, de az egy közös haza szeretetében összeforró hazafiak számára. — A' maj. 14ki vitákat berekeszté egy dunamelléki követ, azon kétséggel kezdvén beszédét, hogy Sz. követe alig fogja valódi térre, alapra állíthatni azon szempontot, mellyből tekintve a' fenforgó állapotot, midőn némi eventualis szemrehányással inte bennünket, hogy törvényt iparkodjunk alkotni 's eredményt eszközteni, melly a' vallásos tárgyat befejezze. E' szemrehányást, ez intést tőle, mintegy a' kormány részről hozzánk intézve, szülő nem érti; ignorálja é mellőzni akarja é az érdemes követ a' tényeket? nem terjesztettünk é tehát fel törvényjavaslatot, formulázva, szabatosan szerkesztve? mit tehetünk mást? 's miután mi 12 éves keserű, súlyos munka után törvényt terjesztettünk fel, és az által eredményt, lényegest, határozottat kívánunk eszközteni's kérésünk öfels. érkezik a' két rendbeli resolutio. Mit foglalnak magokban ezen resolutiók? eredményt é? habár a' kormány nézetei szerint módosított, de mégis lényeges határozott sinórmértékül szolgáló eredményt? épen nem, csak általános elveket állítanak fel; kétségbevonhatlan igazságokat hirdetnek; de alkalmazás, eredmény 's lényeges elhatározás nélkül olyakat mondanak, miről senki sem kételkedhetik, de alkalmazás nélkül rideg következtetésben maradnak. Majd úgy tűnik fel az ember előtt ezen resolutiók állapotja, mint midőn szülőknek gazdag örökségből számúzeve levő szegény árva fia kenyeret kér, 's a' helyett szép tanítást tartanak neki, a' legtisztább morál elveit adják elibe's intik, hogy a' szerint intézve életét 's boldog leend; de neki kenyeret, nekünk eredményt azaz határozott törvényt nem adnak. Vagy talán mi az egyezkedésre nézve a' resolutiókban mondatik, az sem oly leplezett, nem oly kétes és minden inkább, mint practicus modorban adatik é elő, hogy azok után biztos megnyugtató eredményt várni nem lehet? Ez már a' priori így áll: 's bizonyára még sokkal szomorubb kilátás nyílik előttünk, ha tekintetbe vesszük, mi módon valának ugyanazon szép elvek alkalmazva, mellyeket a' resolutio szavai hirdetnek, nem is szólván másról, csak legközelebb éveinket megzavart, megkeserített vegyes házassági ügy tárgyában és a' breve körül történetekről. Kellé e' felett commentár? kell é az ünkin folyó következtést kimondani? És mégis minket int Sz. követe, hogy eredményt igyekezzünk eszközteni, 's alkalmazzuk a' resolutio elveit. 'S nem tudja é ő, hogy épen azon elveket igyekeztünk életbeléptetni, alkalmazni a' fenforgó kérdésekre, midőn a' fenforgó t. javaslatot fölterjesztők, úgy mint elfogultság's mindenféle rosz és akadály közt azokat kíváni képesek valánk. Ha nem elégzik meg ezzel a' kormány, ha abban a' lélekisméret szabadságát, a' valódi reciprocitást eléggé kifejezve nem véli, javítsa a' törvényt; de határozott eredményt adjon, ne pusztá elveket, mellyek uj, ki tudja meddig tartó és hogyan végzendő vitákat indítván meg, ismét csak t. javaslatot fognának alakulhatni, mellyre ismét csak pozitív szerkezettel kellene felelni a' kormánynak. Azt pedig még kevesbbé engedem elhitetni velem, mit Sz. megye követe mondott, mintha t. i. fels. urunk, mint az európai katolicismus homlokán álló, nem teljesíthetné kívánságinkat. A' magyar királynak Magyarországra nézve csak a' magyar érdek, magyar törvény és alkotvány lehet sinórmértéke, őt kir. hitétől, koronázási diplomája megtartásától bármi névvel jelelt ügy vagy állapot nem tilthatja 's nem vonhatja el. Azután figyelmezzon Sz. követe, hogy ha csak egy kis következtetéssel folytatná ez argumentumot, az egész vallási tárgyat, akárminő formában el kellene hagynia; mert a' katolicismusnak általa képzelt elveivel ellenkeznek az, és így öfels. mellőzhetlen akadályokat fogna találni. Szülő azonban nem isméri el, hogy az mit mi a' vallás tárgyában követelünk, a' katolicismus elveivel ellenkeznek; pedig azon egyszerű tekintetből 's ellenmondhatlan okból, mivel minden, a' katolicismus is csak ün maga körében létezhetik, és mi azon kívül van, az ő elvei, az ő törvénye alá nem tartozik. Csak két tekintetből lehet erre nézve kiindulni, vagy kötelessége t. i. és joga a' katolicismusnak az egész világot az ő saját körébe erőtetni, vagy a' Magyarországon létező evangélicusokat is maguk körében szabadon hagyni, a' nélkül hogy legbuzgóbb hívének lelkiismerete sértve, vagy az egész kath. anyaszentegyház tekintete, szelleme hivatás, üdve legkisebbé megtagadva, elhanyagolva volna. És meg az indifferentismus vádját hozza Sz. követe fel: 's vajjon ki ellen? Azok ellen é, kik maguk körében akarván maradni, 's abban keresztyn katolicus kötelességeik teljesítésére keresvén 's levén alkalmat és tért, más felekezetek dolgát, körét bántani nem akarják; kik ünön

hitvallásukban találván lelki nyugalmokat, imádván szolgálván Istenüket, körülükön kívül levő felebarátiknak valósi viszonyait szinte respectálják? Vagy az evangelicusok ellen é, midőn ők velünk együtt minél ingatlanabb alapokat, minél határozottabb szabályokat ohajtnak, melyek egymás iránti viszonyinkat a' viszálykodás terén kívül állítsák? Minél buzgóbb valaki önmaga hite, istene iránt, minél hivebben ragaszkodik vallásához, minél inkább szereti, tiszteli azt: annál kevésbbő hajlandó bántani, zavarni szomorítani más a' magában. Nem hanyagság az, t. RR. magunk dolga iránt, mi bennünket a' máséba avatkozástól tartóztat; sőt ha igazán mi magunk üdvösségével foglalkodunk, ha isteni mesterünk szent igéit mi magunkban igazán foganatosítani ügyekezünk, nem is igen érünk reá, semmi esetre pedig nem leszünk hajlandók mások kárhóztatásával foglalkodni. Valóban nagyon el kell csavarni a' szavak értelmét, ha a' vallási türelmet 's azon hajlamot, mely más vallásbeliek iránt igazságszolgáltatásra kész, az indifferentismus gyűlöletes nevezetével akarjuk bélyegezni. Ha pedig úgy értené valaki az indifferentismus vádját, hogy mi a' világi hatalom erejét, fegyvereit, mindogyik vallása részire támadólag, és védőleg mintegy harcba vinni 's az isten igéjét és országát hazánkban király és nemzet által mintegy octroiroztatni nem igyekszünk, oh, annak valóban különös fogalma volna a' kereszténységről. Azzal is ijesztgeti még a' resolution meg nem nyugvókat Sz. követe, hogy a' lelkésedés, kivált a' katolicusoknál csökkenni, szünni fog. Különös, hogy éppen most áll elő ezen félelem; úgy látszik mintha éppen jókor érkeznek, hogy a' resolution-elfogadásra indokul szolgálhasson? A' mint éppen alkalmas úgy é, egyszer bizodalom, egyszer gyanu és bizalmatlanság; és ha éppen czéla szolgál, el is lehet felejteti, hogy a' bécsi 's lincozi kötések kivívásában pápisták is vettek részt, hogy az 1791 évtől mostanig pápisták is küzdének evang. honfűltársaiknak szolgáltatandó igazságért, 'shogy most is pápisták majoritásai 's azoknak instructioikban nyilvánuló felebaráti ügy, mint hazafui lelkesedések, igazságos méltányos szándékaik tartják fen ez ügyet? Azon mód azonban, melyet Sz. követe ajánl, a' lelkésedést öregbíteni legalább aligha fogná. Viszszátérvén a' felolvasott k. válaszra, ismétli szöve, hogy az abban foglalt üdvös elvek pusztá kimondása nem kielégítő; nem kétségtelen igazságoknak s z e p szavakkal hirdetése, hanem tényleges eredmény az, mire a' hazának e' részben szükségé vagyon; ugyanazon elveket igyekeztek a' RR. a' fölterjesztett t. javaslatlaltal concret valódiságban létesíteni 's ezt kell tovább is kérnünk ő fels. mire nézve miután a' czél elérésére többféle formában és módok szerint lehetne ugyan intézni további lépésünket, az egybefogó működést azonban formára nézve is czélelérésül egyik legfogyanatosb eszköznek kell ismernünk; szöve is ezt kívánván minden szétágzás kerülésével elérni, a' helyett hogy új javaslatot vagy módosítást hozna fel, B. megye követe indítványát, melyet a' dolgok, körülmények 's kilátások jelen állapotjához legillőbbnek tart, egyszerűn pártolja; 's ahoz mit sem adván, attól mit sem vevén el, ajánlja azt elfogadásul a' t. RR. nek. Megjegyzti pedig ő is különösen, miképen B. követe igen jól 's czélszerűn említé meg 's hozzá kapcsolatba a' fenforgó tárggyal, a' transitusnak más helyen álló kérdését; szöve is ezt amazzal nemcsak egy szempont alatt látja összefüggésben, annál inkább hogy a' k. k. válaszban felállított elvek a' lelkiismeret szabadsága t. i. ésa' valódi reciprocitás, épen a' transitus dolgában találják 's igénylik legeredvényesb alkalmazásukat: azt hiszi szöve, lesz jó mód és alkalom most is arulszót tenni; minden esetre pedig előre figyelmezteti a' RR. et, hogy midőn majd a' FÖRR. nek a' transitus dolgában válaszolni fogunk, az eddigi okokon kívül a' k. k. resolutiont is fel fogjuk hozhatni 's kérdezhetni a' FÖRR. et: vajjon a' lelkiismeret szabadságát és az igazi reciprocitást, miket ő felsége a' vallás tárgyában elveinek vall 's kövételére tűz ki az ország Rdeinek: csak papirosan tisztelni, vagy életben is alkalmazni akarják é? és ha, mint kétkednünk nem lehet, ez utolsót igen is akarják, vajjon minő következetességgel fogják ellenezhetni azt, mit a' transitus 's azzal összefüggőkre nézve épen a' lelkiismeret szabadsága 's reciprocitáshoz képest törvénybe iktatni kívánunk. Jól me g j e g y e z z ü k pedig, hogy a' transitus k é r d é s é n e k n e m c s a k e g y oldala van, és ha az evang. h a z a f i a k r a nézve sok tekintet alatt kisebbitő, boszantó lehet a' transitus jelen állapotja, az ő egyházukba lépés mintegy rossz dolognak állítatván a' külső 's világi hatalom és itélőszék előtt, a' katolicusokra nézve valóssággal sem azon bizodalomnak, melyet anyaszentegyházukban helyeznek, sem azon tiszteletnek, mellyel iránta viseltetnek, sem azon hitnek, mellynek őket egyházuk lelki belső erősségére nézve lelkesíteni kell, nem látszik megfelelő, ha azon

egyház külső hatalomhoz folyamodik, h o g y a' hiveket gyülekezetében, egységében tartsa meg. Valóban becsületünkben álló dolog, hogy anyaszentegyházunknak ne a' világi hatalom fegyverében keressünk támaszt és őrt. És általán önmagában kell azon erőnek lenni, melly bármely testet 's testületet összetartson, hogy ez virágzó, de csak ép 's eleven állapotban is legyen. Kifejezé még szöve, mikép B. követének végszavai szívére hatottak; meglehet, csak azon viszszaemlékezéseknél fogva, mellyek őt tisztelt barátjával épen ez ügyben már évek során át öszszekötik; de ő magát B. vmegyének kérelme által, mellyet a' kath. félhez intézett, azon hang által, mellyel ezt tevő, egészen megilletődve érezte. Szöve itá azonban B. követét, hogy ne esdeklőképén szóljon; nem szánakozás, nem kegyelem, mit evang. hazánkfiak túllünk igényelhetnek; k ö z ö s ügyünk, mind két részre szolgáló igazság az, mi vallási tárgyban fenforog, és mi katolicusok csak i s t e n é s h a z a iránti szoros és szent kötelességet teljesítünk, mi magunknak úgy, mint evang. hazánkfiak 's közös hazánk érdekét kívánjuk eszközölni, midőn azt pártoljuk. Azt hiszi szöve, hogy rosszul érti 's nem teljesíti keresztényi 's hazafui kötelességét, ki a' fenforgó vallási sérelmek orvoslását eszközölni nem ügyekszik; ki azon elveket megtagadja v. életbe léptetni nem akarja, mellyek a' RR. et ezen vallási ügyben vezérelték. Próbaköve ez, különösen a' katolicusokra nézve, nemcsak a' hazafiságnak, hanem a' keresztényi szertel 's igazság első főtvénye teljesítésének is, hogy „a' mit magadnak nem kívánsz, másnak ne tedd.“ Sőt ha tekintjük, hogy másutt a' katolicusok sz. religiójuk 's polg. jog 's emberiség tekinteténél fogva épen hasonlókat követelnek, az ott erősb és őket elnyomó más valósi felekezettől, mint millyenekről evang. hazánkfiainak részire nálunk most szó nagyon, úgy látszik szöve előtt, hogy a' jólelkűség 's becsület kívánja, hogy ne tagadjuk meg gyengébb testvérinktől azt, mit más helyen mi az erősbektől kérünk. A' t. hozásra nézve pedig szinte igazi próbaköveket tartja szöve a' fenforgó állapotot, nemcsak az igazság- elismerésben 's az elismert igazság teljesítésében; hanem azon tekintetből is, hogy a' melly törvényhozás az ember főerdekeit, a' lélekismeret szabadságát, a' haladó 's teremője közt álló sz. dolgokat méltó állapotban zsarnokságtól, monopolium lelkétől 's igaztalanságtól menten fentartani vagy helyreállítani nem tudja, azon törvényhozás valóban nem igen mutatkozik olyannak, hogy töle csekélyebb, alárendeltelebb anyagi dolgokban megfelelő 's hivatásához méltót várn lehessen. A' majus 15ki ülésben a' k. és nv. káptalanok egymás után felszólalt követei nyitották meg a' vitakozást, utóbbi a' k. leiratot katolicus, protestans és politikai szempontból taglalván terjedelmes beszédben, mellynek csak rövid vázlatát adhatjuk. Szöve a' kir. leiratot tiszteletben tartja mint oly autoritást kifolyását, melly az egyház viszonyai fölött rendelkezhetik; tartalmára nézve azonban sok olyast t a l á l benne, mi őt meg nem nyugtatja, mit kath. szempontból tekintve hite elveivel nem egyeztetethet meg. Tartalmának másik része ellenben tulajdon elveivel megegyezik ugyan, de nem a' protestansokéival, kik azon r é s z é t, mellyet a' katolicusok nem fogadhatnak el, örömmel felkarolják. Ő felsége tehát oly resolutiont bocsátott ki mellyben sem kath. sem protest. szempontból nem indult ki, 's egész tartalma oly liberalis szellemű, millyenben az uralkodó házból származott fejedelmek még egyike sem nyilatkozott. A' vegyes házasságok tárgya azonban o l l y sajátságos természetű, hogy még eddig halandónak nem sikerült mind két részre kielégítő rendeletet hozni, 's így itt is, midőn fels. urunk kényszerítő törvényt kikerülni akarván a' s z a b a d egyezkedést megengedte, ez által is megelégtelenséget gerjeszte. Az ezután felszólalt megyei követe a' leirat taglalásán kívül többnyire Sz. megye követének beszédét czáfolgatván, 's viták még a' következtelt két kerületi ülésen át is folytattattak.

197. 's 198d. ker. ülés maj. 17. 's 18kán. A' kir. leirat körüli tanácskozás folytában E. főkáptalan követe így adá nézeteit, miket tulajdonképen az egyházi rend e' tárgy feletti nyilatkozása foglalatljának nevezhetni: Nem szöve a' tanácskozás alatti tárggyhoz, mint theologus; mert mint már egyszer kijelenteni szerencsém volt, e' t. táblának tagjaiban törvényhozókat tisztelek ugyan, de nemes gyülekezetüket synodusnak nem tartatom; vallási szempontból vevén tehát a' fenforgó tárggyat egyszerűn oda nyilatkozom, hogy most is az egyházi rend többször kijelentett véleményéhez ragaszkodom. Szöve a' polgári törvényhozási szempontból. A' vegyes házasságokból született gyermekek vallási neveltetéséről szoros jogi tekintetben mindig azt tartotam, hogy a' polg. status hatalmát felülhaladja, itt csu-

pán kényszerítőleg, parancsolólag föllépni már csak azért is, mivel a' két tanjában egymástól lényegesen különböző religiónak elvei érintkezésbe sőt összeütközésbe jövéen, 's ezen ellentétök miatt ki nem egyenlítettébe, a' fenforgó kérdésben igazságos 's mindenkép kielégítő törvényt hozni emberileg lehetetlen, 's nem is született még oly bölcs kormány, melly illy törvényt alkotott; továbbá azért is, minthogy az illy általános és kényszerítő polg. törvény csak lelkiismeret-erőtetésre szolgálna. Innen önkint kitetszik, mi legyen a' fenforgó k. leiratra nézve vélekedésem. Üdvözlöm t. i. azt annyiban, mennyiben határozatlan oda nyilatkozik, miszerint parancsoló, kényszerítő és oly t. vény alkotásához nem járul, melly v. egyik v. másik rész val. elveivel ellenkeznék és a' lelkiismeret szabadságán sebet ejtene. Méltánylom még e' leirat ama részét is, mellyben az e' kérdés feletti intézkedést tökéletesen a' házasulandó felek szabad egyezkedésére hagyja. Távol van tőlem mindazonáltal, akár a' leirat elveit általánososan 's minden kivétel nélkül elfogadni, akár különösen egyezkedések iránt benne foglalt minden nézeteiben osztozni. Igyekeztek némely szónokok több okkal megmutatni, mikép a' kir. leiratban foglalt intézkedésnél sokkal czélszerűbb, sokkal üdvösb ama t. javaslat, melly a' vegyes házasságokból született gyermekeket mindenkor atyjok vallásában rendeli neveltetni, és melly e' haza közgyűléseiből már két ízben legfelsőbb helyre föl vala terjesztve. De megvallom, hogy a' felhozott okok engem nem győztek meg, sőt ha mellőzvéen ezen okok bővebb taglalását is, csupán a' polgári statusoknak a' fenforgó kérdés iránt hozott rendelkezést 's végzésit veszem figyelembe, lehetetlen meg nem győződnöm, hogy e' polg. törvények által kifejtett közvélemény inkább a' k. leiratban foglalt intézkedés, mint a' t. követ urak által pártolt t. javaslat mellett szól. Méltóztassanak a' statusoknak e' kérdésben hozott valamennyi végzésit áttekinteni, az elsőől, melly a' 17dik század közepén (1648) kötött vesztfáliai béke végrehajtásakor (1650) alkotott, egész az utolsóig, melly tudtommal a' legközelebb lefolyt évben (1843.) a' hessen-kasseli tartományban hozatni czéloztatott, de az uralkodó által helyben nem hagyott 's alig fognak egykét rendelkezést előmutathatni, mellyek által a' házasulandók szabad egyezkedési joga tökéletesen ki lett volna zárva, a' többi intézvény, habár határozott szabályokat alkottak is, mégis az egyezkedési szabadságot épségben hagyta. Poroszországra történt hivatkozás, hol a' törvény a' vegyes házasságokból született gyermekeket atyjok vallásában rendeli neveltetni. E' kérdés ott különféle stadiumokon ment keresztül 's hogy a' régebbi időket nem említsem, 1750—1794ig 2ik Fridrik azon rendelkezése divatozott, melly szerint a' fi gyermekeknek atyjok, a' nőnembelieknek pedig anyjok vallását kelle követniök. Azonban, 1794ben a' közönséges polgári t. könyv új kihirdetésekor a' szabad egyezkedési jog a' fenidézett rendelkezés mellett épségben tartott 's ezen jogtul az újabb rendelkezés sem fosztá meg a' házasfeleket; mert habár a' porosz kir. 1803beli rendelkezésben az apai vallást tűző ki szabály, mégis ugyanazon határozatában kinyilatkoztatá, hogy valamiddig a' házasok gyermekeik vallási neveltetése iránt egy más közt megegyeznek, őket e' szándékuk végrehajtásában senki sem akadályozhatja. Egyébiránt nem is látom szükségesnek azon kérdés további fejtegetését: vajjon jogszerű é azon javaslat, melly e' tárggyra nézve a' kir. leiratban foglaltatik? Hisz magok a' t. RR. már ez országgyűlésen egyik vallási üzenetökben az egyezkedési jogot kétségbe nem hozták, mert nyilván kijelentették, hogy az oly kötéseknek, mellyek jó lélekkel 's teljes szabad akaratlaltal keletkeznek, jogát a' házas felektől elvonni nem akarják. Mellőzvéen tehát e' kérdés feletti további fejtegetést, hátra van még, hogy némi aggodalmakat, mellyek a' kir. leirat egyes kifejezéseiben találatnak, szétoszlalni ügyekezzen. B. követe aggodalmát jelenti ki a' k. leirat azon tartalma fölött, mellyben az egyezkedésekről mondatik, hogy azok meg- vagy nem tartását sem törvényes sem politikai uton követelni nem lehet. Ámbár én azt, mit a' követ ur, felfogván o' kérdés morális oldalát, következtetett, a' leirat szavaiból világosan kihuzni nem tudom: megvallom mindazáltal egész őszinteséggel magam is, hogy az illyféle egyezkedések változtatási jogával a' házas feleket nem kívánám felruházni, szemem előtt tartván mindenkor, hogy a' házassági kötés és így a' gyermekek vallási neveltetése iránti kötés is, már magánál a' házasság természeténél fogva magasb rendeltetésű levén, a' többi tisztán polgári 's változás alá eshető szerződések sorába minden kivétel nélkül nem iktathatik. Másik aggodalmát a' t. követ urnak, hogy t. i. e' leirat az elsőől eltérve már nem a' keresztényen hit különféle confessioiról, ha-

nem religiókról, szóval, a által remény-
lem megszüntethetni, ha azt mondom, hogy a második
leirat teljes joggal 's méltán élhetett az inkább törvényes
és diplomatikus religiói névvel. Z. megye követe azon
esetre, ha e leiratban ajánlott intézkedés törvényre ala-
kulna, nagyon tart a kath. egyházi befolyásától. Er-
re tett ugyan már Sz. követe helyes megjegyzést, hogy
ezen aggodalom áll a másik részről is, mely megjegy-
zéshez még azt adom: hogy ha csak a t. követ ur a' ker-
esztyén házasságkötésből minden egyházi befolyást tö-
kéletesen kizárni nem akar, engedjen az egyháznak leg-
alább annyi befolyást, mikép az egyháziak a' nálok ker-
esztyén köteleességöknél fogva magokat jelentő ház-
sulandókat, az anyaszentegyház által elejükbe szabott
tisztók teljesítésére figyelmeztethessék. 'S felhívom a'
t. követ ur figyelmét a' bajorországi 1809ben közhírré
tett constitutióra, mely épen a' fenforgó kérdésiránt tö-
kéletes viszonyossággal rendelkezik, 's az egyházi elő-
járóknak nemcsak jogot ad a' gyermekek vallási nevel-
tetéséről netalan kötött egyezkedés iránt kérdést intézni
a' házassalándókhoz, hanem köteleességökké teszi egy-
szersmind arra felügyelni: ha vajjon az illy egyezkedési
köteleességeknek a' házások részről elég tétetik é vagy
sem. Midőn pedig azon zólyomgyepei plebánus, kire
a' t. követ ur hivatkozott, reversalis nélkül is hajlandó-
nak ajánlkozni a' vegyes házasság megáldására, mihelyt
a' felek csak szóval ugyan, de eskü mellett kötelezik
magokat gyermekeiknek kath. hitbeni neveltetésére, e'
plebánus az által semmi ujat nem ajánlott, hanem alkalm-
masint más országokban divatozó gyakorlatra tekintet,
hol mint p. o. Olasz- és Franciaországban, ma is eskü
alatt kötelezik magokat a' vegyes vallású házas felek
azon föltételek pontos megtartására, melyeket az anya-
szentegyház elejükbe szabott. Az anyaszentegyháznak
t. i. csak az szándéka 's kívánata, hogy a' vegyes ház-
asságoknál a' gyermekeknek kath. neveltetése biztosít-
tassék; a' mód iránt, mely szerint történjék ezen biz-
tosítás, különféle tartományokban különböznek a' szo-
kások. Így Erdélyben p. o. hol a' reversalisok 1791.
57. t. czikk által eltöröltettek, nem reversalis, hanem
szóbeli bizonyos kellekkel ellátott ígéretek által szokott
az illy biztosítás eszközölni. Az eskü létesítésében
tulajdon példájokkal mentek elő hazánkban protestáns
atyáink, kik a' 17dik század elején vegyes ház-
asságot kötni kívánó katolikusainktól a' prot. vallás ér-
dekében „sub amissione fidei, honoris et humanitatis“
esküt szoktak volt kivenni. Végre nem látom elég okát
Z. követe azon aggodalmának, hogy ő fels. a' megye k.
leiratban kath. valláshoz szoros ragaszkodását nyilat-
koztatja. Ha szabad volt a' porosz statusnak 1831. ha-
tározottan és nyilván kijelenteni, hogy vegyes házassá-
gokról szóló intézvényei egyenesen az ev. vallás ter-
jesztésére 's pártfogására irányoztatvák, szabad volt
fels. Urunknak is nyilatkoztatni, hogy ő a' kath. reli-
gióhoz ragaszkodik, mely kijelentésben annál keveseb-
be lehet a' t. követnek találni aggodalmat, minél határ-
zotabban 's nyomban a' fenebbi kijelentés után azt mon-
dja ő fels., mikép a' lelkiismeret szabadságát 's a' töké-
letes viszonyosságot általában kívánja fentartani. Nem is
volt szükség ezen kijelentés ellen, melyben t. i. ő fel-
ségének kath. valláshoz ragaszkodása foglaltatik, azon
ovást tenni, (mit egy másik t. követ ur tett), hogy a'
magyar király egyedül Magyarország gyűlésein hozott
törvények szerint kormányozhat. Ezen elvet nem vonom
kétségbe, hanem azt megjegyzem még is, hogy a' sta-
tus köteleessége polgári t. kezésnél a' polgárok vallása
elvéire méltó figyelemmel viseltetni. Bezárom előadá-
somat azon reményben, hogy ha vélekedésem azoktól,
mik a' t. RRnek vallási üzenetjökben foglaltatnak, netán
el térne is, azért T. megye követeinek vádja nem fogna
sujtani. Mert nem hiszem, hogy a' t. követ ur beszéde
utólján használt kifejezését (t. i. hogy nem katolikus
az, ki a' RR. vallási üzenetjait nem pártolja) más érte-
lemben kívánta volna vétetni, mint abban, mikép ő a'
különböző vallású polgárok közti egyenlenségek 's
nehézségek megszüntetését, a' t. RR. vallási üzeneteik-
ben foglalt mód által vélte eszközölhetőnek; fel nem te-
hetem, hogy azokat, kik ugyanezen magas szándékot
még más uton is vélik létesíthetőnek, olly felette terhes
vádakkal akarta volna sújtani. A' megyei követe által
mindezen két ülésben, mind a' multban a' kir. leirat és
Sz. követe előadása ellen felhozott okoskodásokat egybe
foglalva ezekben pontosíthatjuk össze: A' hét millió
kath. lakosok állított elégtelensége tekintetében nem a'
számra, hanem az igazságra kell tekinteni; habár a'
protestánsok képeznek is a' többséget, az nem tenne kü-
lönbséget az ügy állásában, kifelejtette azonban Sz. me-
gye követe ezen számból mindazokat, kik itt és az or-
szágban e' tárgy fölött másképp gondolkodnak. Transi-

tus kérdésével a' jelent tenni összefüggésbe 's azért
azokat összekötni nem lehet; itt gyermekekről, ott ité-
lettel bíró emberekről van szó. Ha a' kormány a' katho-
licismusban találja támasztát, ez olly körülmény, mely
épen annál ovatosabbakká tegye a' protestánsokat a' je-
len leirat elfogadásában. Azon protestánsok kik 1796ban
ő fels. hez folyamodtak, nem fogták fel jól tulajdon érde-
köket. A' protestánsok nem kevesebb támaszai a' trónnak
mint a' katolikusok, mert ők is minden időben fegyvert
ragadtak annak védelmezésére, a' közterheket szint-
ugy viselik mint a' katolikusok, noha a' status egy fil-
lért sem ad a' protestánsok neveltetésére. Egy felekezeti-
nél keresni a' trón támasztát a' logrosabb elv, mely tel-
jes ellentétben áll a' „Justitia regnorum fundamentum“
igazsággal. Ha a' hét millió katolikus tekintetét érde-
mel, az öt millió nem katolikus sem koldulhat kegyel-
mért ott, hol joga van igazságot követelni. Csak ollyan
törvényrel kell haza menni, mely kielégítő; inkább
semmi törvényt, mint palliatív törvényt elvágni a' tö-
kéletes orvoslás utját, 's miután az hanyatlik a' protes-
tánsok szemére, hogy annál többet kérnek, minél több
adatik nekik, egyszerre kell azt megadni, a' mivel
beelégedni lehet, hogy minden további követelésnek e-
leje vétessék. Mellékes törvények által lassankint segít-
ni akarni, nem volna más, mint a' gyógyszerrel tolvajuton
hozni, miután a' megsértés az országuton történt. A' k.
leirat nemcsak meg nem szüntetné a' reversalisokat, ha-
nem azokat épen mindkét félre terjesztené ki, 's az illy
viszonyosság nem lenne más mint az ármánykodás reci-
procitása. Hogy a' kormány nem akar jövendőre a' pro-
testáns gyermekek neveltetésébe avatkozni, ez szép jó-
lat, mely azonban már egyszernél többször megcsalt.
Ha a' jól nevelt protestáns nem fogja megengedni, hogy
gyermeke más vallásban neveltesse, ez szinte a' jól
nevelt katolikus is tenni fogja, 's így ezen erősségnek
semmi nyomatéka. — Nemcsak vegyes, hanem tiszta há-
zasságokban is meg kell engedni a' szülőknek, hogy
gyermekeiket szabadon neveljék, de a' z e r t a' törvény
rendelkezése fenálljon mindazokra nézve, kik eziránt
megegyezni nem akarnának vagy nem tudnának. A' val-
lásos viszálykodások oka, szünni nem akaró harca a'
hierarchiának, mely magát a' törvényen kívül vagy fe-
lül helyezni kívánja; mit azonban a' törvénynek zabo-
lázni kell, másképp felbomlik a' status. A' hierarchia so-
ha nem vitta volna ki szándékát, ha felülről gyámolást
nem talál. Illy körülmények közt a' hatalmas clerussal a'
reciprocitás terén állani nem tenne egyebet, mint például
Angliával egyenlő kereskedési tractatust kötni, mely-
nél mindig a' gyengébb a' vesztes. Teljesítse csak hiven
a' papság köteleességét, 's visszaálland a' kedélyek nyu-
galma; jó pap, jó nép; ne keressük az indifferentismus-
ban a' bajt, hanem az 1791: 26. tcz. félremagyarázá-
sában 's meg nem tartásában. Az igaztalanságot tovább
törni nem lehet, 's a' nemzet nem volna méltó segede-
lemre, hajogot koldulna. A' k. leiratban foglalt eszmé-
ket e' tábla küzdötte ki tizenkét évi harcban; de azok
alkalmazását ott hijában keressük, 's egész szerkeze-
téből egyházi személyek befolyása világlik ki. — Igaz
hogy a' vegyes házasságok európai kérdés, de a' mi ál-
lásunk itt is, mint annyi más kérdésnél, sajátságos. —
Csak három nemzet intézkedett Európában alkotványi-
lag a' vallás felett, Anglia, Svédhon és Magyarország;
a' többinél uralkodói akarat 's kötött concordatumok ha-
tározzák a' vallásos felekezetek állását. Nálunk a' béke-
kötések szintolly diplomatikai erővel bírnak mint a' lae
9us, itt tehát ő fels. önállólag rendelkezhetett volna 's
valamint a' porosz király ereje önértékében végzésit ugy
intézte, hogy népe többségének kedves legyen: egy
koronás urunk is a' magyar nemzet többségének
kívánatit méltó figyelembe fogja venni. A' magyar
nemzetben semmi anarchiai szellem nincs, 's azt inkább
azon egyeseknél tehetni fel, kik a' kedélyek nyugalmát
igyekeznek megzavarni. Ezekben pontosulának össze a'
k. leirat és Sz. megye követe beszéde ellen felhozott el-
lenvetések, melyeket a' recriminatio és személyes ki-
kelésök hosszú sora kísért. A' megtámadott követ erőtél-
jesen de mérsékkel válaszolt. A' hallott phrasissokat, de-
clamatiókat költői képeket, mint sem a' jelen helyre sem
a' tárgyhöz illőket, komoly feleletre méltóknak nem itél-
vén, némely személyes vádakat visszautasított v. vissza-
torlított. Kormány emberének vallotta magát mindig, hol
az a' törvények ösvényén áll; e' helyütt azonban ő kire-
kesztőleg. Sz. megye képviselője 's küldőji utasításának
hű teljesítője; mint illyen, nem pedig mint protestáns
szólt a' szőnyegen forgó tárgyhöz, 's azért megtámadá-
sokat 's gyanúsításokat nem érdemelt, 's csodálja hogy
épen a' tolerancia apostolai nem türhetik az eltérő véle-
ményt, a' nélkül hogy gyanúsításokra ne fakadnának. A'
nemzetet már reményekben megtörték; a' sok kezdetnek,

az óriási terveknek sehol sincs eredményük, csak üres
declamatio 's más véleményük lealacsonyítása. Hát egy
szó se emelkedjék azon k. leirat mellett, melynek üdvös
elveit kétségbe vonni nem lehet? 's miután a' tanácsko-
zások első napján azt világi 's papi hangok kárhozták,
annak jó oldalait kiemelni olly szörnyű bűn e, hogy az
ellen tüzzel vassal kikelni köteleesség? Megtámadott val-
lási buzgóságát a' szónok erőteljesen, önértőleg 's meg-
illetődött hangon védelmezé. Szónok is jobban szeretné,
ha fels. Urunk a' protestantismus homlokán állana, de
miután ez így nincs, aligha a' jámbor ohajtások megvál-
toztatandják a' világot. Szónok károsnak tartja félre ve-
ni a' k. leiratot, mert ez eredményre nem vezet, ő pedig e-
redvényt kíván. Ő is hálát rebegve a' mindenhatónak lé-
térdéplend a' ledöntött választófal romjain, de nem ke-
gyelmért, hanem törvényért. Ő közelítő lépést akar,
mint szinte P. megye rendei is ezt adták követeiknek
pótló utasításul; 's így ha tévedett, legalább jó társa-
ságból botlott. Az ostromlott várnak leggyengébb olda-
lán rést akart törni a' szónok; de ha mások azt általános
ostrom által vélik bevehetőnek, ám lássák, az eredmény
megmutatandja, kinek volt igazsága. Sz. m. követeinek
ezen, valamint előbbi nézeteit több szónok élénkül párt-
tolá, de emelkedtek a' homlok-egyesen ellenkező véle-
ményeket megfogalmazó szavak is, leginkább a' végzés-
hez vezető, mely B. megyének vitaközásokat megnyi-
tó nézetei szerint hozatott. Felszólítottván B. követe, hogy
indítványát még egyszer adja elő, ő ezt illy módon tevő:
A' mennyiben ő fels. mart. 25ki k. válaszában azt nyilat-
koztatá, hogy a' vegyes házasságból születendő gyerme-
kek nevelésére nézve semmi parancsoló törvényben nem
egyeznek meg, hanem eziránti egyezkedést a' szülők sza-
bad akarójára hagyja, de ha valamelyik fél tett ígérte-
tét megszegi, azt sem törvényes sem politikai uton ígére-
tel teljesítésére szoritni ne lehessen. Ezt el nem fogadjuk;
hanem mennyire a' leiratban a' lelkiismeret szabadsága 's
a' kölcsönösség elve általánosan kíván fejezve, 's fel-
szólítottunk, hogy ezekre alapítsuk felterjesztendő tör-
vényjavaslatunkat, ezt megköszönjük 's örvendünk neki.
De mivel ezen a' l v e k alkalmazása a' felterjesztett 24
pontba már tetleg beleszóvetett, melyekben semmi vál-
tozást nem tehetünk: kérjük ő fels. hogy ezeket minél-
előbb kir. jóváhagyása által szentesítse. Ezekben kívül
még több pont levén hátra, melyek iránt a' m. orsz. gyű-
lésen még egyezés nem történt, az e' körüli tractatusokat
haladék nélkül megkezdendjük 's a' fen említett két lei-
ratit elvre alapítandjuk. A' mennyiben végre felszólít-
tatunk, hogy nemcsak ezt, hanem még másokat is basisá-
ra alapítva terjesszük fel, ennek is minél előbb megfogunk
felelelni.

A' nm. főRR. a' maj. 13., 14., 15. 's 17dik orsz.
üléseikben a' városok elrendezési munkálat feletti tanács-
kozásokat befejezék. Ezekről legközelebbi számunk ki-
merítő tudósítást adand. Legelső felveendő tárgyaló cs.
kir. Fensége a' bányászati munkálatot tüzte ki.

Majus 18ki ker. ülésb. elnökök: Uray és Cseh;
jegyző: Szentkirályi; naplóvivő: Majláth. A' vallás tár-
gyában érkezett leirat feletti vitaközások befejeztetvén,
a' borsodi indítvány elfogadtatott 's végzésül kimonda-
tott, hogy: miután ő Felsége pozitív törvény hozatalá-
ban meg nem egyezik 's ezen elvet a' RR. el nem fogad-
hatják, ki fog nyilatkoztatni, hogy ő felsége elvei már
a' RR. által készített törv. czikkekből foglaltatván, azo-
kat itt is üdvözlik, — és ezeket követvén, a' még egyes-
séget nem nyert pontokra a' transitust is alkalmaztatni
kívánják.

Majus 20ki ker. ülésben elnökök: Jankó és Kom-
játhy. Elnök kérdésül terjesztő elő: vajjon az elnökség-
hez beadott kecskeméti petícióval mi történjék, melyre
nézve határozatott, — hogy Szentkirályi jegyző által
tétessék el addig, míg a' szabad községek fognak tár-
gyaltatni. Olvasatott ezután a' főRRdek viszonyüzenete
a' vallásbeli sulyok és sérelmeknek mult országgyűlé-
sen fentartott pontjai tárgyában, és pedig 150 pontra
t. i. a' reversalisokra nézve z. követ indítványa követ-
kezében a' RR. megmaradtak előbbi véleményük 's üze-
netjök mellett. Ezután a' transitus iránti főrendi válasz
olvastatván fel, errenézve B. m. követ három kérdést
állított fel: u. m. 1) megmaradjanak-e a' RR. magok for-
malitásai mellett? 2) elfogadják e' a' főRRt? vagy 3)
talán a' kettőből alkossanak egyet? — 's ő a' harmadi-
kat javasolván, következőképen kíváná egyszerűsíteni a'
formalításokat: „Minden áttérni kívánó 's szándékát
írásba téve, folyamodás formában az alispán vagy pol-
gármesternek bemutatni tartozván — a' praesenta mind
két példányra feltétetik, 's a' megjelenésre 15 napnál
hosszabb időre nem terjedhető határnap tüzetik: a' ha-
tárnapon az alispán azokkal, kiket a' Rdek melléje ren-
delnek, kihallgatja a' folyamodót: akar-e kívánatához

ragaszkodni? és ha igen, az alispán bizonyítványt ad arról, hogy neki a transitus megengedtetik; az alispán köteles mind két lelkész tudósítani; ezután az eljárásról formaszertint jelentés készítették a beadott irományok hozzá melléklése mellett, mely legelső közgyűlésben beadatik 's miután legelső, vagy ha meg nem történhetnék, második napon okvetetlenül felveendő jelentés a Httó tanácshoz felterjesztetik. Ha folyamodása el nem fogadtatik, vagy határnap tüzetvén ki, folyamodása fel nem vétetnek, a' folyamodó a' törvényhatóságnál keres orvoslást a' vele volt két tanutól kivett bizonyosságlevél mellett, mely azon módosítással fogadtatott el, hogy az alispán mellé sz. bíró és eskütt alkalmazassék. Az elváltó felek iránti pontra nézve megmaradnak a' RRdek előbbi véleményük 's kívánatjuk mellett. Ezután a' fő-Rdeknek a' kapcsolt részek iránti azon kívánata, hogy a' kapcsolt részek önmaguk hozzá járulása várássék e nem fogadtatott el. Végre Szentkirályi mint jegyző azon kérdést tevén: vajjon az evangelicusoknak egyes sérelmek eseteire nézve beadott petitiója, melléje tétessék é az üzenetnek? — e' részben határozatott: „hogy ez sem az üzenethez, sem a' felírásához való nem levén, adassék vissza a' petitionalis választmányának.“ —

15 f. d. főrendi ülés majus 20 kán a' t. KK. és RRnek a' kir. városok rendezése tárgyában kelt 2dik üzenete felolvastatván, köziratba bocsátatott. Napi tanácskozás tárgya a' bányatörvény vétetett fel, 's az 150 §-nál gr. K. és b. M., minthogy minden ércz elszámálva nincsen, kívánták „vagy bármí más érczek“ betéttetni; de gróf A. Gy. azon előadása folytában, hogy ez esetben vizsgálódás fogna támadni a' felett: mi az ércz? a' szerkezt tartatott meg; a' 2dik §ra nézve b. M. A. a' közzérendezés iránt kérte a' RRet felszólíttatni, 's előterjesztését Nádor ő fens. végzésül mondá ki. A' 3) 4) §ra észrevétel nem volt. Az 5) §nál gróf A. Gy. a' műszavak kidolgozása végett választmányt javasolt kiküldetni, de indítványa viszhangra nem talált. A' 6) §ban előszámlált anyagok átadását b. M. A. szabad alkuján kívánta a' bányavivőknek; ellenkező esetre a' szakaszt egészen kihagyatni; sok szóvita után a' RR. utóbbi szerkezte tartatott meg. 7. 8. 9. §§§ra észrevétel nem volt. A' 10) §nál gr. A. Gy. megkérendőnek véle ő felségét a' bányavámcsökkentés végett, 's elfogadtaték. A' 11) §t b. M. kívánta egészen kihagyatni, a' mennyiben az 1792: 30. világosan kimondja a' vámszedést a' vasra nézve, a' timsóra nézve pedig a' kincstár szerződésre lépett; azonban a' szerkezt meghagyatott, mert gr. K. Gy. szerint a' timsó-vám elengedése nem kerül áldozatába a' kincstárnak, mivel haszna nincs belőle; a' vasvámra nézve pedig ha vannak is törvények, azok effectusba 1579től soha nem mentek, kivéve II. József idejét; ez azonban sérelem. A' 12) §nál b. M. a' bányavámot nem mint a' szerkezt tartja, természetben helyszínen, hanem az alkalmatlanság kikerülése tekintetéből kész pénzben vélte kiadandónak, azonban itt is a' RRdek szerkezte fogadtatott el. A' 13. 14. 's 15. §. hasonlóan megmaradt. A' 16) §ban b. M. a' „mindennemű“ szó helyett „illető“ bányaköltséget kívánt tétetni, mely szócserélés elfogadtatott. Jövő ülésben a' királyi városi másodüzenet hitelesítése után e' munkát fogfolytatni.

Budapesti napló. Nádorunk ő. es. k. f. h. g. párnápra Po z s o n y b u l a' pünköszt ünnepeket Alesúton és Budán töltendő maj. 24kén gözhajón megérkezett. A' lánchidi zárgátaknál nagyszerűek szüzeket tettek, hogy a' f. h. g. illő bizottsággal 's kényelemmel tekinthesse meg e' nagyszerű munkát, mellyen tavasz ótakérszerezett erővel dolgoznak. — Jövő héten Rothschild és S i n a bárók megérkezését is várják 's e' kettős látogatás után alkalmat még nagyobb gyorsasággal fog a' munka előrehaladni. — Remény' gözös a' Tiszára utazott, hol kiköszörülhetni reményli azon esorbát, mellyet hatalmas Dunának által szenvedett. Ez alatt 'Buda' rendesen folytatja r ö p t é t, 's ajánljuk mind azoknak, kik nemcsak ragyszerűt és szépet, hanem valódiilag bámulatost is o-hajtnak látni, ránduljanak rajta Ó-budára, 's onnan a' gözhajótársasági hajógyár-szigetre, hol bizonyosan igen kellemes meglepetésben fognak részesülni. A' gözhajótársasági irodában minden böcsületes embernek szívesen szolgálunk beléptijegyekkel, 's meg pedig — ingyen! Tomala vendéglőt készül azon kellemes kis szigeten fölláttatni, 's ha a' szükséges engedélyt megkapja, bő aratásnak fog örvendni. — Mult szombat kemény éghabóru zúgott fővárosink fölött, 's a' mennykő több helyen le is ütött, kárt azonban sehol nem okozott. — Egyébiránt majusi napjaink olly szépek, hogy a' sok tavaszi betegség már szünni kezd; most azonban ezek helyett az Elsler-láz kezd uralkodni, melly annyira veszélyes, hogy az arszlánok lázrohamban talán még harapni is fognak. A' jeles tánczosnó lovainak fölváltására már számtalan műkedvelő ajánlkozott; e' megtiszteltetés mindazáltal alkalmasint mégis el fog maradni, mert százezreket lehetlen egy kocsi elibe fogni, 's az emelöltetendők bizonyosan borzasztóan fognák e' szerencsétlenségöket meghoszulni. Eddig csak annyit mondhatunk a' hasonlíthatlan művésznőről, hogy nemcsak járás, hanem még tánc közben is csakugyan érinti lábával valamenny-

re a' földet. — Mult szerdán délután a' császárfürdő közelében két flu csolnakba ült, 's a' Dunára bocsátkozott, de csakhamar átláták, hogy a' rohanó folyamommal nem bírnak megküzdeni, 's keservesen orditozni kezdének. Egy éltés halász azonnal ladikra ült, utánok evezett, csolnakukat az övéhez kötö 's elővén egy kötél-darabot, mind a' két flut derekasan meglaznakolta, kik példás megnyugvással tűrők a' méltó büntetést, 's alkalmasint nem egyhamar fogják éltöket illy meggondolatlanul koczkatatni. Executio után nyájasan partra szállítá őket a' halász. — Hartleben és Altenburger pesti könyvkereskedésiben megjelent a' „Történeti könyvtár“ 3d. füzet, mely érdekekben a' két előbit is meghaladja, 's ambár ezek is hazaszerte nagy figyelmet gerjesztének; továbbá, a' „Külföldi Regénytár“ 24dik kötete mellyben „Robin Hood“ befejeztetik. E' kötetel egyszermind véget ér e' gyűjtemény első folyam a' s jövő június végén a' 21. folyam első kötete, Uj külföldi Regénytár' czim alatt fog megjelenni, az eddighez hasonló díszes és olesó kiadásban, azon figyelmet é demlő különbséggel, miszerint ez új folyamra előzetés nem kívánatik, 's minden kötet külön adatik el, a' nélkül hogy a' t. vevők a' gyűjtemény folytonos megszerzésire köteleztetnének. A' kiadó reményli, hogy a' választandó regények jelessége minden illyes kényszerítést fölüllegít. — Az „Életképek“, Frankenburg szerkesztése alatt, jövő félévben, mint rendes divatlap, hetenkint fognak megjelenni, még az eddigénél is díszes külsővel, 's lehetőségig jeles tartalommal 's mindjárt eleinte egy nagyobb regényt hozandnak kedvelt Jósikántól. A' „Honderű“ szinte mindentigér elkövetni, hogy a' t. közönség kívánatnak megfelelőhessen; a' „Regelő“ ellenben megszűnik, az az „Pesti divatlap“ czim alatt fog Vachott Iure szerkesztése alatt megjelenni, ki szinte nagy készülteket tesz lapja érdekösítésire. E' verseny által az olvasó közönség minden esetre nyerni fog, 's bizonyosan egy följebb a' legjobbat pártolni, hogy az mindinkább megfelelőhessen a' nemesbültizlés minden méltányos kívánatnak. Politikai lajainkról még nem szólhatunk, mert eddig csak Landerer ur bocsáta közre előfzetési hirdetést, mellyben jelenti, hogy a' „Pesti Hirlap“ jövő félévtől kezdve t. Szalay László ur szerkesztése alatt fog megjelenni. — A' győri „Vaterland“ czimű németlap nem rég ezt válaszólaaz Ungarnak versekben: „Számár, fogd be szádát! Bizony szép polemia! A' bécsi Saphir ennek olvasta után azonnal megszünteté a' lapeserét a' nevezett folyóirattal 's igen példás indignatióval nyitakozott szerkesztőjéről. Minket magyarokat bárdolatlanoknak szidalmaznak a' németek, 's irodalmunkat lenézik, pedig legkeserűbb hirlapi harcainkban sem lehetoi nyomát illy piszkos alávalóságának. „Silly lap azután a' legszentebb nevet, a' „Vaterland“ czimet merészli bitorlani! — Játékszíni krónika: nemzeti színpadunkon a' pozsonyi színészek által adattott f. hó 17kén „Senneterre marquisnő“ vigj. 4 felv.; 18kán a' hangászegyesület 's énekiskola javára bérszünettel műkedvelők által „Szökött katoná“ népszimű 3 felv.; nézők szép számmal, 's mondatjuk, hogy az előadás igen kielégítő volt, 's est koczoruja minden esetre Camilla személyesítőnjét illeti; 19k. előszőr, „Falusi lakodalom“ másodjuttalmat nyert pályavígj 3 felv. Jakab István-tól; 20kán „Venczelei nő“ dráma 5 felv.; 21kén „Falusi lakodalom“ vigj. 3 felv.; 22dikén „Lyánykérés szabály szerint“ vigj. 4 felv.; 23kán „Az örült gyermekek“ dráma 5 felv.; Chiabayné, Szatmáriné és Szakfy idővel nemzeti színpadunknak is díszére válhatnak; a' többi még nagyon kezdő.

Egy kis igazítás a' dunamelléki helv. hitvallásu egyházkerület közgyűléséről hirdetésnyen. Lapunk 39dik számában e' tárgyban megjelent soraink helyébe, ezeket kérésük közöltetni a' t. cz. olvasókkal: A' dunamelléki helv. hitvallásu egyházkerület közgyűlése f. é. jun. 17kén, a' papi hivatalra szándékozó ifjak megvizsgálatásával fog megnyitattni, mellyre a' consistorium minden t. cz. tagjai ezennel meghivatnak, valamint mások is kik azon jelenlenni kívánnak. Polgár Mihály a' d. melléki h. h. e. ker. főjegyzője.

Barsmegyel közgyűlés. A' sz. benedeki megyei ajtatosságból 's ugyan aznap t. i. majus 3kán első alispáni elnöklet alatt tartott egyházi tized-hasonbérleti gyűlésből, Aranyos Marótra viszszajötteket majus 4kén m. főispáni helyettesünk kellemesül lepett meg, ki is elfoglaltván elnökszékét szokott üdvözet után érdemdús tisztakarunkat méltó dicsérettel halmozá; kijelentvén: mily nagy örömet ér a' válik megyénkben egy év leforgása után megjelenhetni, egyolly megyében, a' mellynek egyedei a' közügyek pontos kezelése által, ország-szerzte megismert érdemkoczorójukba uj borostyánokat fűztek, mellynek fényugári reá is haramlanak. Követünk több országgyűlésijelentései közül hosszabb vitára nyujtott alkalmat a' kegy. kir. leirat: nem azért mintha kath. és protestans részre osztolt vélemények sokaktól képviseltettek volna itt, nem; hanem mivel a' protestans részről nem jöhettek egymással sokáig tisztába, nem levén képesek egyhangulag kimondani, hogy reájok nézve a' jelen esetben mi a' leghasznosabb. Végre kigázoltunk a' vitákból, 's a' kegy. kir. leiratot módosító azon indítvány fogadtatott el: miszerint a' felek szabadon egyezkedhetnek; de ha az egyezségtől mind a' két rész el akarna állani, szabadon uj egyezkedésre léphetnek; ha pedig csak az egyik fél kíváná fölbontani az egyezést, akkor minden születendő gyermek az apa val-

lásában nevellessék. Olvastatott az országgyűlési tanácskozásokat siettető 's az országgyűlés közeledő végét jelentő kegy. kir. leirat: 's meghagytuk a' megyei választmányok, hogy még e' gyűlés alatt szemelje ki 's terjeszse azon tárgyakat elő, mellyek közérdeknél fogva főképp volnának bevézendők. Az erdélyi vármegyékre nézve a' már létező törvény sikeresítettését kívánják. Követünk jelentéséből tudomásunkra jutott az országgyűlési választmány által a' telekdijnak elfogadatlása, de e' fölötti tanácskozásukat az egész e' tárgyi munkát bevégezteig halasztottuk. Addig is a' tárgyrul komolyan fogunk gondolkodni. A' kincstári ügyészek néhány év óta meglagadott szavazati joga, egy többségi újabb és szigorúbb parancs következtében ugyan megadatott; de követünknek is utasításul meghagytatott, hogy az illyféle voksok világosságba hozatalát országgyűlésileg szorgalmazzák. Megyénk egy jeles fia, egy nagy és nemességű család anyai unai sarjadéka, 's már így is hazánkba Heller Móríc dij nélküli honosításért folyamodott. Az esedező személyes jeles tulajdonsági, 's Bars főnemességével vérokonsági összeköttetése, a' haza szolgálatára magát fölláldozó készsége, de nagy behatást eszközölt folyamodásának e' honhoz hű ragaszkodását tükröző szerkezete is voltak azon rugók, mellyek e' megye RRit arra bírták, hogy a' nevezettnek honosíttatását követők által az országgyűlésen szorgalmazzák, 's pedig kivételképen díjnélkül, mivel ugymond egy tekintélyes illy kivétel dícső. De hazánk nemes megyéji egyenkinti fel fognak szólíttatni ennek pártolására. Nyitra szerte zsi bong a' korteskedéstől, 's e' korteskedés szánandó következtetést némely nemes helységink igen érzik, nálunk is a' személyes és vagyonbátorság a' mámoros köznemesség által veszőlyeztetik. 'S ezt egyik főbíránk hivatalos jelentéséből tudjuk: ki tartván attól hogy esendítézkedései által a' rozsz akaratuakat maga ellen ingerli, a' megyétől rendkívüli utasítást kívánt e' bajok fékezésire. Ennek következtében azon utasítást nyerte, hogy ha a' nemes urak békés fölszólításnak mit sem engedve garázdálkodni meg nem szünnének, polgári karhatalmat használhasson, 's ha ez elégtelennek mutatkoznék, az alispán által katonai karhatalom rendeltessék. Turócz levele, mint alaputasításunkkal nem egyező, tudomásul vétetett.

Spanyolország.

(Gonzalez Bravo Lissabonba küldetett. Marokko békefőntartásra kezd hajlani.) A' Gaceta maj. 7iki száma kir. rendelvényt közöl, melly szerint Gonzalez Bravo, szolgálati jutalmul, portugáli követé nevezetetik ki. — A' belminister, elbocsátatással fenyegetés mellett, hagyá meg az orsz. valamennyi iskolatanítójinak, hogy mindenben szigoruan kövessék a' spanyol tud. Akademia helyesírását. — Azon sürgönyöket, miket Krisztina fregát Tangerbe vitt, kedvezőleg fogadá a' marokkai császár, kinek mint látszik, nem igen nagy kedve van külföldi háborura, miután saját alattvalóinak egy része is torzsongani kezd már kényurasága ellen. A' spanyol kormány azonban mind e' mellett is folytatja hadikészületeit, hogy mindenesetre kész legyen hatályos föllépésre, ha a' consul megöletéseert illő elégtételt nem találna kapni. — Don Carlos Bourgesből fölszólítást intéze spanyolországi parthiveihez, kik ismét nyugtalankodni kezdenek, mellyben kéri és inti őket, hogy minden erőszakos föllépésről mondjának le. Forcadell carlospárti főnök-nél azonban, kit nem rég fogtakel, e' fölszólítással merőben ellenkező tartalmu iratokat találtak. —

Franciaország.

(Adatok a' börtönügyi vitákról a' követkamrában.) A' követkamra néhány üléseiben folyvást a' börtönök iránti törvényjavaslatot vitatta, 's legközelebb többi közt határozá, miszerint munkaszünet idején, melly mindennap két óraig tart, tanulással 's látogatások elfogadásával legyen a' fogoly elfoglalva, olly módon, hogy az orvos és tanító minden egyedet hetenkint legalább egyszer tartozzék meglátogatni; ezenkül, illy időben, igazgatói külön engedelem mellett, a' rokonok is meglátogathatják a' foglyokat. Sokan kívánák, hogy a' gyermekek minden gát nélkül látogathassák meg szülöiket; de a' többség ezt ellenzé, mivel tapasztalás tanúsítja, hogy az elvetemült szülök gyermekeiket gaz tanácsikkal elrontják. Így például a' fiatal tolvajok nagy része rendszeren tolvaj szülöktől származik. Mi az elszállíttatást illeti, erre határozatott, miszerint az 10 évi magányos elzáratás után következék be. A' választmány 8 évet kívánt ugyan határozatni, de a' többség a' főnebbi indítvány mellett maradt. Legközelebb érdekes vitákra fog alkalmat szolgáltatni azon kérdés, hogy a' politikai vétség 's jelesül saját köhágás miatt elítélteket szinte magányrendszer alá kell é vetni, vagy nem? — A' mükiállitás számos idegent vonzott Parisba; a' király már többször tekinté meg a'

nemzeti műipar e' kincseit. E' műkiállítás ezer czikkkel haladja meg az öt év előttit, mit a' király nagy örömmel említe meg, ki általában oly nyájas volt, hogy a' gyártók nem győzik öt eléggé magasztalni. —

Oláhország.

Az oláh idei orsz. gyűlés teendőjöközé azországos költségek megvizsgálásán kívül, a' fejdelem - választási, és Sztambulba utazási költségek, a' bányászat kérdése, a' szélbeli katonaság szaporitása, a' Duna mellékét őrző faluk könnyebbítése s néhány más kabineti előterjesztés tartoztak. Ezekről tökéletesen tudósíthatás végett elkerülhetlenül szükség volna a' jegyzőkönyv megnézése, mely hatalmunkban nincsen, meg kell tehát előgúlni csak a' nevezetes tárgyak tudásával, melyre nézve nem tudott az ellenzék a' kormányval megegyezni; ezek közül első a' bányászati kérdés; itt megjegyzendő az, hogy 1833ban innen több miniszter által szözlítettak fel mind a' honbeli, mind külföldi (angol, francia) tőkepenzesek, hogy fognának az érczéshez, de senki sem találkozt, csak egy Moszku nevezetű, ki az alatt megbukott. Minden időben voltak olyanok is, kik azt mondták, hogy még nem volna ideje megmutatni a' világnak, mit foglal földünk keblében. Az idegen diplomaták ezt igen jól tudták, annál fogva nem láthatni által; miért tagadhatná meg a' kormány egytől azt, mivel másokat kínált; az alkotmányi 178 és 179 cikk tisztán mondják: hogy ha érczek találatnak valamely tulajdonos birtokában, azokat ő maga mivelheti, vagy akárkinek hasznosbérbe adhatja, a' kormánynak tizedet adván belőle; de hogyha a' tulajdonosnak a' fejdelem által engedett 18 hónapi időszak alatt nem volna módja azt mivelni, sem hasznosbérbe másnak kiadni, illy esetben a' fejdelem a' közgyűléssel együtt azon lesz, hogy helyes módokat találjanak a' bányák mivelésére, 'sa't. 'sa't. A' kormány az előhozott törv. cikkekre támaszkodva egy moszkaársulatnak az ország havasi megvizsgálására, hogy t. i. foglalnak é érczet keblökben? 's a' tulajdonosokkali egyezkedésre engedelmet adott; az ellenzék ugyanezen törv. cikkekre támaszkodva a' kormányt ezen engedelemadhatási jogát nem akarta elismerni, 's a' külügyatási tanács által tett e' tárgybeli előterjesztést megsemmisíteni kívánta. Azt sem hallgathatni el, hogy az ellenzéken kívüliek minden árnyéktól félvén megijedtek a' föltett vállalatól és így ez uttal a' közvélemény az ellenzék részint volt. Febr. 1ig csendes vitakozások folytak, hanem 1jén és 3kán nagyon viaskodtak, a' fejdelem febr. 15re kényszerítve látta magát két hivatalos előterjesztést közzé tétetni, egyik szólott a' bányászatról, melyben miután megmutatta, milly elővigyázattal

lép a' kormány, felszólítja a' gyűlést: lenae mérsékeltébb mind előadásiban, mind magaviseletében, ezen sokat jelentő szavakat tolván hozzá: „legfőképp szemei előtt legyen az hogy az ő (gyűlés) jövendője azon segéd kezektől függ, melyeket lelkiismeretes s' tiszta szívvel nyujt egy felsőbbségnek, mely azon pillanattal, hogy a' kormányt átvette, nem egyénekn, hanem csak a' legtisztább gondolkodásnak és a' közjó iránti megkülönböztetett szorgalomnak adta jeleit.“ Hiteles tudósítás nyomán irhatjuk, hogy a' fejdelem ezen rendelet közrebocsátása előtt mélyen sohajtozva mondotta: én oláh vagyok! 'sa't. 'sa't. Febr. 17kén a' fenebbi rendeletre a' viszonzókat akarták elkészíteni a' rendek, hanem az ellenzék ezen állítása szerint dorgáló rendelet iránti tanácskozásra hihetőleg nem levén előkészülve, a' válaszüzenet-készítéshez nem szólott. Febr. 19kén a' tanácskozási terem és annak karzata ugy tömve volt minden koru hallgatókkal, hogy alig lehetett lélekezni. Ez oly parlamentarizs jelenet vala, millyen itt még soha sem. A' ministerek közül Barbu Stirbeju egész lelkedéssel s hatalmas ékesszólással védelmezte a' kormányt és minisiteriumot. Az egész közönség méltányolá a' kormány méltósága védelmében bebonyított különös ügyességét, az ellenfél meggyőzésére előhozott hathatós okait, más szólók is hasonló hévvel, buzgósággal és erélylyel harcoltak a' ministerek mellett. — Hanem az ellenfél szilárdul maradt kívánata mellett, hogy t. i.: irjanak vissza, miszerint nem érdeme szemrehányásokat, az igazgatási tanácsnak a' bányászati iránti kibocsátott engedvénye pedig semmisítették meg. Sokakból szenvedély szólott. A' miniszteri részen levők lassan kiszállongottak a' gyűléstől 's így nem levén teljes számu a' gyűlés, semmi határozás nem hozott. Febr. 22kén a' terem hasonlag tömve volt. Az érsek is megjelent. A' nagyobb szölv most is Barbu Stirbeju volt, ki miután nagy ékesszólással védelmezte a' kormányt, végre mint valóságos oláh megesküdt, hogy a' bányászati tárgyban kiadott rendelet által a' haza bátorsága nem kockáztatik. Az érsek a' kormány és gyűlés közt közbenjáróul ajánkozott, hanem a' ministerek nem fogadta el feltételét. 24dikén hasonló tolongás. Barbu Stirbeju már nem volt jelen, a' ministerek maga kívánt szavazást és az ellenzék 22 szóval 18 ellen győzött, a' többi tag betegsége miatt nem levén jelen. Általmenve a' katonaság szaporitást tárgyazó fejdelmi előterjesztésre, szükséges annak is tartalmával megismérkedni, mely következendő: Mi Bibesku György 'sa't. az országosan egybegyűlt rdekhez. Miután minisiterink által az iránt tudósítottunk, hogy a' rendek a' katonaság szaporitást érdeklő tervet, melynek az volt célja, hogy ezáltal a'

dunamelléki faluk az őket nyomasztó tehertől mentesítenek, szavazás utján visszavetették azon tervet, mely két versben a' gyűlésnek kormányhoz intézett folyamodásával kéretett, sokalta békés időkben, mint a' millyenek a' mostaniak, mikor minden nép, melyekkel a' Duna felől körül vagyunk véve, nyugtalan állapotban vannak; midőn 4 — 500bul álló tolvaj csoport járkálhatárkon; midőn ezen ország keblében úszzeesküvés merények okoztak 's okozna nyugtalanságokat; midőn 12,000 család kiköltözéssel 's dunántuli településsel fenyeget, melyeket eddig csupán azon biztosítékban támasztott remény, hogy mentülelőbb ezen kiállhatlan tehertől menté fognak tétetni, lehetett visszataroztatni, mit maga az országgyűlés is 1842ben elismert. Egy oly tervet, melyről biztosítva voltunk, hogy minden oláh nemcsak örömmel fogad, hanem ha a' kormányt nem lesz vala szándéka hasonló körülmények közt előterjesztetni, állhatatosan kért is fogja. Nem várhatva a' rdek elibe terjesztett több tárgy közül a' még hátralevő tervek komolyabb vitatását, megparancsoltuk minisiterinknek, hogy azokat vonják vissza 's a' gyűlés ezután csak a' közöltségekkel, hasznosbérli feltételekkel 's más hasonló munkálatokkal foglalkodjék, melylyek törvényhozási terveknek nem tekintethetnek. Ezen fejdelmi előterjesztés febr. 15én a' gyűlésben felolvasatott 's mi volt erre az ellenzék felelete? rövideden ez: minthogy jelenleg a' faluk meg vannak terhelve utcsinálással, a' közgyűlés nem terhelheti őket még ujonczadással; azaz nekünk katonaságunk soha se legyen: mivel az ujonczozás ugy tekintetik mint a' nép megterhelése, mely természetesen mindig is az fog maradni. Mi a' tolvaj csoportokat 's a' Duna jobb parti nyugtalanságokat illeti, azt mondja az ellenzék: a' nemzeti katonaság ismert vitészsége és bátorsága képes lesz bármínemű megtámadásokat zabolázni! kitészik ezen kibuvó-ajtócska? A' belforradalmakra nézve az ellenzék így felel: fenségednek trónra lépése, mely mindnyájunk keblét reményekkel töltötte, erre nézve biztos kezeség. Talán itt maga helyén volna hires porosz politikus Bülow ama mondását említeni: „Mindenütt hol a' nép akar, a' szó teljes értelmében szabad lenni, szükséges, hogy a' kormány erős legyen; ennek minden nép tanodájába nagy betükkel írva kellene lenni.“ Bülownak szent igaza van, mert a' népek maguk souverainitását a' kormány kezeibe tevén le, ha ennek kivált veszély idején nem lesz eszköze magát erősíteni, ki fogja a' haza erejét önmaga védelmére úszpontosítani? talán a' népek a' viszálelétől félnek? Joga van neki kívánni, hogy tudtán kívül semmi se történjék. E. H.

É R T E S Í T Ő.

Kész misemondó-ruhák

Hirsch Ferencz selyem- 's divatárus

boltságban legjutalmasb áron kaphatók: továbbá: selyem, arany és ezüst himzetű gyönyörű nehéz **templomszövetek díszítvényekre, damaszk-szövetek zászlókra,** 's egészen nehéz violaszín 's vörös **Gros de Naples, Molre és övszalagok** — Pesten a' váczutczában, A' szarvashoz: hol **mindenféle megbízatás is elfogadtatik** mindennemű emplomi díszítvényre, menyezetre, püspöksüvegre, velumra, birétre, albára, szemfödélre, osztyazacsóra 's t. eff.; jutalmas és gyors szolgálat melle't.

Árverési hirdetmény.

A' nm' m. kir. udv. Kincstár rendeléséből a' megürült kalocsai érsekséghez tartozó gabona u. m. a' kalocsai magtárbul 428 p. m. tiszta buza, 1788 pm. árpa, 34 pozsm. szemes és 218 pm. csöves kukoricza, a' hajósi magtárból 865 p. m. tiszta buza, 737 pm. árpa, 313/4 pm. szemes, és 2157 p. m. csöves kukoricza, elvégre: a' sz.-istváni magtárból 793 pm. tiszta buza 110 pm. árpa, 5 pm. szemes, és 1625 pm. csöves kukoriczának eladása végett írásbeli ajánlatok által e' f. év június 17kén a' kalocsai igazgatósági hivatalnál szokott délelőtti órákban árverésfogatartani.

A' venni szándékozók tehát a' 200 ft. pgő pénzben szabott bánatpénzt a' kalocsai uradalmi pénztárban előlegesen letenni, és határozottan kitétt számokban kifejezett ígéreiteket minden egyes gabona-nemekért különösen sajátkezüleg aláírt, 's lepecsételt nyilatkozatokban az érintett napon legfőlebb déli 12 óráig, a' felhozott igazgatóságnak, a' hol az ebbeli szerződési feltételek is megtekinthetők, benyujtani kötelezetnek, melyben az ajánló lakását kitenni, 's hozzá a' letett bánatpénzről szóló nyugtatványt mellékelni tartozik. 1—3

Kos-eladás.

Jövő pesti Medárdi vásár alkalmakor f. é. majus 30atól fogva jun. 5keig mélt.

Hunyady József gr. juhnyájáb 1 különféle gyapju- mineműségű hágó kosok eladás végett a' magyar gazd. Egyesület Üllői utczában fekvő Köztelkén lesznek kiállítva. 1—3

Csöd tanítószékre.

A' királyi zágrabi tudományos Akademiánál — Mikusay János tanítónak a' nagyváradi kir. Akademiához általtételel — megürült fizikái-mezőgazdasági és természet-történeti tanítószékre, a' pesti kir. tudományos egyetem bölcselkedési kara előtt tartandó csöd határdeje folyó évi aug. 15ő napjára van kitűzve. Kelt Pesten majus 10kén 1841. Szoblahói Pálma Elek a' pesti kir. tudományos Egyetem jeryzője s. k. 1—3

A' Kis Kun szabadszállási ref. gyülekezet temploma tornyának ujlaz leendő fedelezésére nézve folyó 1841ki évi június 9ke napjára csödület hirdettetik. Melly alkalommal árcsökkentés utján fog az ács és bádogos munka a' legjutalmasabb vállalkozónak szerződésileg átadtni. Vállalkozni szándékozók tehát kellő bizonyítványokkal 's elegendő biztosítékkal megjelenésre, a' kitűzött napra ezennel illően meghivatnak. 1

Hirdetés.

A' nm. magyar kir. udv. kincstár rendeléséből a' huszti kir. kam. tisztartói

kerületben, nyilvános árverés utján, a' huszti tisztartói hivatal irodájában f. évi május 30kán szokott délelőtti órákban, f. évi nov. 1jétől kezdve 1847dik évi oct. utolsó napjáig, 3 egymásután következő esztendőre, következő kir. hasznovételek, illő bánatpénz letétele melle't, hasznosbérbe adatnak, ugymint:

Koronai Huszt mezővárosban.

- 1) A' ser és pálinka-főzés, mézszárszékkel együtt, ahhoz kívántató épületekkel és szerszámokkal.
- 2) A' nagy-ági hidvám-szedési jog, a' hid melle'tti vámlakházzal, és kormsma-épülett 's kormsmaeltatási joggal együtt.
- 3) Huszt-Baranya nevű telepedési helyen, valamint az ottani só-próbánál a' szabad kormsmaeltatási jog.
- 4) Ugyanott a' mézszárszék.
- 5) Csebrény nevezetű telepedési helyen, szabad ita'ok kormsmaeltatási joga.
- 6) A' huszti piacon a' nagy vendégfogadó épület alatti első kalmár kőbolt.
- 7) Ugyan melle'tte levő 2dik és 3dik kisebb kőboltok.
- 8) Öt malom, a' nagy-ági viz csatornán Husztról Izáig, összesen 10 alólesapó vízi kerékre.
- 9) Bartos nevű 57 holdnyi majorságbeli szántóföld.

T é c s ö n.

- 10) Az uradalmi mézszárszék.
- 11) Az uradalmi egy kerekű felülesapó vízi malom, ahöz tartozó kendertörővel.
- 12) Az uradalmi mézszárszék.
- 13) Az uradalmi kormsmaépület szabad kormsmaeltatási joggal.
- 14) Az uradalmi mézszárszék.

Száldoboson.

- 15) Az uradalmi kormsma ahöz való állással együtt.
- 16) A' mézszárszék.
- 17) Két kerekű vizimalom.
- 18) A' faluban és a' sőházbeli telepedési helyen levő két kormsma.
- 19) Az uradalmi mézszárszék.
- 20) A' négy kerekű vízi-malom, ahöz tartozó molnárak és istállóval együtt.

Talaborfalván.

- 21) Az uradalmi kormsmaház.
- 22) A' mézszárszék.

Dulfalván.

- 23) Az uradalmi kormsmaház szabad kormsmaeltatási joggal.

Kerekhegyen.

- 24) Az egy kerekű vízi-malom, a' hozzá tartozó kaszálóval.
- 25) Az uradalmi mézszárszék.

Gernyésen.

- 26) Polyánka nevű 12 holdnyi irtás. A' verchovinai járásban.
- 27) A' kir. fiscus tulajdonához tartozó s' tiz helységben létező összesen 19 1/8 egész urbéri telekből álló részirtok, 109 telkes jobbágygyal, és 93 házas zsellérekkel, nemkülönben két kormsma épülettal, és 248 hold irtásokkal. 3—3

Árverési hirdetvény.

A' Jász-Kun-kerületek tulajdonához tartozó 's Kecskemét városhoz egy állomásra fekvő Páka pusztán folyó 1844dik évi jun. 17kén az ott levő nemesített mènesből 16 darab négy és négy éves csödör, 5 darab patipa, 20 darab anyakanca és két darab két éves kancacsikó mint számfellettiek lesznek közárverésen készpénz fizetés melle't eladandók. 2—3